

НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Панюк Т. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри економічної теорії*

*Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, Україна*

Основними труднощами та перешкодами України на шляху до сталого розвитку є обмеження ресурсів, проблеми з перехідним періодом соціально-політичних і економічних перебудов, неактуальна структура управління і мало розвинутий науково-технологічний рівень як окремих підприємств, так і промисловості в цілому. Окрім вищеперерахованого все ж вагомою перешкодою сталому соціально-економічному розвитку України є часткова відсутність і недосконалість соціальної відповідальності (СВ) в системі, що пов'язує державну владу, бізнес і громадянське суспільство. Досвід розвинутих країн світу свідчить, що сталий розвиток, який розвивається в гармонії зі всіма сферами людської діяльності, можливий лише за умови належного рівня соціальної відповідальності бізнесу (СВБ), враховуючи його важливу роль у суспільстві.

У світовій практиці корпоративна СВБ визнана найважливішою складовою довгострокової стратегії сталого розвитку, у зв'язку з чим уряди багатьох країн приділяють значну увагу просуванню її ідей на національному рівні, створюючи сприятливі умови для соціально-відповідальної поведінки вітчизняних та іноземних підприємств [1].

Загальною тенденцією для зарубіжних країн є те, що основним партнером у розвитку ідей СВБ стає держава. Окрім того, саме держава має вагомий інструмент впливу на регулювання СВ та може їх використати з метою стимулювання розвитку економіки.

Аналіз систем державного регулювання у сфері СВБ свідчить про те, що все більше країн приділяють увагу цьому актуальному питанню та впроваджують його принципи на різних рівнях. Гарантом впровадження СВ у значній кількості зарубіжних розвинутих країн є держава та її інститути [2].

Як показує міжнародний досвід, уряди багатьох країн займають активну позицію в просуванні СВ, тільки ступінь участі держав в даних процесах різний. Деякі європейські країни мають багаторічні традиції в області СВ та постійно стимулюють підприємства, які є соціально-відповідальними. Нові країни-члени ЄС і країни-кандидати на вступ до ЄС тільки протягом останніх років, коли почали різко загострюватись

екологічні катаклізми почали приділяти вагому роль СВ. Країни-члени СНД тільки починають роботу з просування СВБ і, відповідно, досвід в цій сфері зовсім незначний.

В Україні ж соціальній відповідальності бізнесу з національної точки зору, не приділяють вагомого значення, що нівелює її роль у стратегії сталого розвитку. Значення держави є не досконалим та полягає у поверхневому сприянні шляхом поєднання ініціативних заходів державної політики з застосуванням, у необхідності, засобів додаткового регулювання, як механізмів добровільного стимулюючого характеру. Виконання вищезазначених завдань може бути забезпечено організаційними та нормативними заходами за напрямками:

- забезпечення сприятливих правових, фінансових, податкових та організаційних умов для розвитку СВБ в українському суспільстві;
- унормування механізмів стимулювання добровільних ініціатив суб'єктів господарювання, що запроваджують політику СВ та реалізують соціально важливі програми;
- забезпечення державної підтримки проведення публічних заходів з питань упровадження та результативності СВБ;
- широке залучення засобів масової інформації, громадських організацій та академічних кіл до формування і запровадження механізмів стимулювання соціальної відповідальності бізнесу;
- сприяння проведенню місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування просвітницьких заходів з поширення інформації про соціальну відповідальність бізнесу, обміну досвідом і позитивними практиками у сфері соціальної відповідальності для суб'єктів господарювання та влади малих міст;
- організаційна підтримка щорічного проведення бізнес-конкурсів за тематикою СВБ, у тому числі в рамках Українського національного конкурсу якості;
- сприяння оприлюдненню українськими суб'єктами господарювання добровільної нефінансової звітності, у тому числі через спеціалізовані портали і бази звітів;
- участь в підготовці рекомендацій для суб'єктів господарювання щодо типової структури та показників нефінансового звіту;
- сприяння підготовці фахівців за кваліфікацією «Менеджер із соціальної та корпоративної відповідальності», «Експерт із соціальної відповідальності бізнесу», «Соціальний аудитор» (відповідно до Державного класифікатора професій ДК 003:2010);
- проведення навчальних семінарів, тренінгів для підприємців, підвищення рівня обізнаності про СВБ серед державних службовців центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;

– залучення державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань підприємців до участі в реалізації міжнародних проектів технічної допомоги з питань розвитку соціальної відповідальності бізнесу;

– проведення державної інформаційної кампанії з метою роз'яснення ролі соціальної відповідальності бізнесу в розвитку суспільства шляхом публікації статей та підготовки тематичних телепрограм в державних засобах масової інформації [3].

Отже, вищеперераховані заходи, в більшій мірі, мають рекомендаційний характер для національних підприємств, не мають вагомого нормативного підґрунтя в сприянні та розвитку СВ та вимагають подальших наукових досліджень. В економічно розвинених країнах СВБ полягає в усвідомленій поведінці підприємств до вимог соціально-важливих заходів, соціальних завдань, морально-етичних норм та цінностей, розуміння наслідків своєї негативної діяльності для навколишнього середовища, екології, суспільства, держави, споживачів, ділових партнерів та своїх працівників. СВБ є діяльністю підприємств приватного і державного секторів, які здійснюють її добровільно і заходи по відношенню до неї спрямовані на дотримання високих стандартів господарської діяльності шляхом виробництва якісної продукції, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімальний негативний вплив на навколишнє природне середовище з метою конкурентної боротьби; створення взаємозв'язків між бізнесом, суспільством і державою; покращення ефективності діяльності підприємств у довгостроковому періоді.

Література:

1. Петрашко Л. Корпоративна соціальна відповідальність в українській бізнес-практиці / Л. Петрашко // Міжнародна економічна політика. – 2011. – Вип. 1-2. – С. 115–141.

2. Standart SA 8000 «Social Accountability» Upravlinnia yakistiu [Standard SA 8000 «Social Accountability» Quality management] МО. <http://www.center.gov.ua/pres-tsentr/materiali/item/757-стандарт-sa-8000-social-accountability> [in Ukrainian].

3. Будьонна Л. Шляхи та напрями формування соціальної відповідальності бізнесу в Україні. / Л. Будьонна // Соціальна політика. – 2008. № 8. – С. 9–10.